ANNONSE

Kronikk | Folkehelse

Hvorfor vil staten gjøre det dyrere å trene?

Christina Gjestvang *Forsker, Institutt for idrettsmedisinske fag, Norges idrettshøgskole*
Tron Krosshaug *Professor, Institutt for idrettsmedisinske fag, Norges idrettshøgskole*
Lene Annette Hagen Haakstad *Professor, Institutt for idrettsmedisinske fag, Norges idrettshøgskole*

Ønsker politikerne virkelig et samfunn der vi ikke tar hensyn til de mange helsefordelene av fysisk aktivitet? spør kronikkforfatterne. *Foto: JiBJhoY, Shutterstock/NTB*

Øk heller skattene på usunn mat og drikke.

21.04.2023 20:00

Dette er en kronikk. Eventuelle meninger i teksten står for skribentens regning. Hvis du ønsker å sende et kronikkforslag, kan du lese hvordan her.

Lytt til saken • 6 minutter 1X

I dag slipper du å betale moms på medlemskapet på treningssenteret ditt. Det mener Skatteutvalget at regjeringen bør sette en stopper for.

Utvalget har foreslått for finansminister Trygve Slagsvold Vedum (Sp) å fjerne momsfritaket på trening. Samtidig sier regjeringen i den ferske folkehelsemeldingen at de skal prioritere folkehelsearbeid. Hvordan henger dette sammen?

Artikkelen fortsetter under annonsen

Det er velkjent at fysisk aktivitet forebygger og behandler en rekke ikke-smittsomme sykdommer. Siden starten av 2000-tallet har myndighetene fortalt oss hvor viktig fysisk aktivitet er for helse og trivsel.

Kan få en velferdsgevinst på 239 milliarder kroner

Vi vet også at livsstilssykdommer er en stadig større utfordring. Både samfunnøkonomisk og for enkeltpersoner. Sykdommene kommer i all hovedsak av inaktivitet og helseskadelig kosthold.

Fysisk aktivitet kan også forebygge enkelte psykiske lidelser. Noen studier viser at fysisk aktivitet kan redusere graden av depresjon på lik linje med antidepressiver. Det er videre rapportert at ni av ti pasienter ville velge mer fysisk aktivitet fremfor medisin.

Helsegevinstene av trening kan derfor gi stor nytteverdi for samfunnet. Kostnadene i helsevesenet kan bli redusert om man klarer å forebygge sykdom og redusere behovet for behandling.

Til tross for veldokumenterte helseeffekter er det bare tre av ti voksne som har 150 minutter (eller 75 minutter med høy intensitet) med aktivitet i uken, slik helsemyndighetene anbefaler.

Helsedirektoratet har uttalt at dersom hele befolkningen i Norge oppfyller aktivitetsanbefalingene, kan velferdsgevinsten bli hele 239 milliarder kroner - hvert år!

Det er derfor svært viktig med tilgjengelige og attraktive arenaer for fysisk aktivitet og trening. I et folkehelseperspektiv er det viktig å få flere til å finne både tid og interesse for trening i hverdagen.

Artikkelen fortsetter under annonsen

Norske myndigheters mål er å øke aktivitetsnivået hos folk flest med 15 prosentpoeng innen 2030, og at fysisk aktivitet skal være et naturlig valg for alle, hele livet.

Klarer vi det uten treningssentrene?

Økte priser kan få mange til å droppe trening

Treningssenterbransjen er en viktig arena for å øke befolkningens aktivitetsnivå, spesielt for å nå anbefalingen om å trene styrke to dager i uken. Før pandemien var det over én million nordmenn som brukte treningssenter som aktivitetsarena. Omtrent 90 prosent bor i en kommune med minst ett treningssenter.

Treningssentre tilbyr et variert utvalg av treningsformer for enkeltpersoner, grupper og bedrifter. De har et stort potensial i å nå ut til flere som er lite eller ikke aktive i dag.

Regjeringens handlingsplan «Sammen om aktive liv 2020-2029» fremmer treningssentre som aktuelle samarbeidspartnere for kommunale helseaktører for å forebygge og behandle livsstilssykdommer i befolkningen.

Treningssentrene trekkes også frem som viktige for at flere eldre skal bli aktive. Trening kan reversere flere av de aldersrelaterte fysiologiske endringene. Legg til at det i dag er en offentlig debatt rundt sykepleiemangel, belastning på helsevesenet og kapasitetsproblem med en eldrebølge i emning.

Fra et samfunnsøkonomisk perspektiv er det da nødvendig å legge inn tidlig innsats som forebygger behovet for helsehjelp, og øker selvstendighet og funksjonsnivå. Eldre som klarer seg selv og bor lenger hjemme, er billigere i drift.

Hva kan innføring av moms på trening føre til?

Øker prisene for medlemskap, vil det stoppe mange fra å bli regelmessig aktive.

Sosial ulikhet påvirker aktivitetsnivået. Personer med lavere inntekt eller med færre sosioøkonomiske ressurser har ikke samme muligheter for organisert aktivitet sammenlignet med dem fra høyere sosioøkonomiske klasser. De er rett og slett mindre aktive.

Dette kjenner vi igjen fra den organiserte idretten, der økonomi som barriere er et sentralt tema.

Ved siste tildeling av spillemidler presiserte regjeringen betydningen av å bryte ned barrierer for deltagelse. Idretten fikk marsjordre om å redusere og begrense økonomiske og andre hindringer for barn og unges deltagelse. Det samme bør gjelde for voksne. Innføring av moms på trening vil ha motsatt effekt.

Det er vanskeligere for dem i lavere sosioøkonomiske klasser å betale for medlemskap og utstyr eller å delta i aktiviteter som krever betaling for deltagelse. Derfor kan de gå glipp av de fysiske og sosiale fordelene av trening og aktivitet.

Hvorfor skal vi da gjøre det dyrere å trene?

Det fremstår paradoksalt å innføre moms på treningsavgift. Det vil åpenbart medføre mindre aktivitet og dårligere folkehelse.

Øk heller skattene på usunn mat og drikke

Som utdannings- og forskningsinstitusjon innenfor fysisk aktivitet er Norges idrettshøgskole svært opptatt av at myndighetene bidrar til å gjøre det lettere for folk flest å ha en aktiv livsstil. Å innføre moms på trening vil gjøre det enda vanskeligere å få befolkningen til å bli mer aktiv.

Hvorfor økes ikke heller skattene på usunn mat og drikke? Man kan også innfører en høyere avgift på sukkerholdige produkter.

Disse tiltakene vil både oppmuntre til sunnere vaner og gi inntekter til staten.

Forslaget om å fjerne momsfritaket på trening ble fremmet første gang i 2010, men ble senere trukket tilbake. Da ble det nevnt at staten kunne tjene 335 millioner kroner på å innføre tiltaket.

Selv om dette tallet kan tenkes å være langt høyere i dag, er det forsvinnende lite i forhold til den estimerte velferdsgevinsten på 239 *milliarder* som oppfylte aktivitetsanbefalinger er estimert å kunne gi.

Ønsker politikerne virkelig et samfunn der vi ikke tar hensyn til de mange helsefordelene av fysisk aktivitet?

Aksepterer vi i stedet at Kari og Ola nordmann blir sykere og får redusert livskvalitet? Skal økonomiske hensyn få prioritet over folkehelse?

Kronikken er skrevet på vegne av Institutt for idrettsmedisinske fag, Norges idrettshøgskole.

Vis kommentarer

Tips oss

Send innlegg

Les videre

Sport | 4. mai

Treningssentrene slår alarm etter forslag: - Vil være katastrofalt for folkehelsen

Sprek | 3. mai

Redd nytt momsforslag vil ramme samfunnets svakeste

Sprek | 12. mai

Vekten varierer med rundt 5 kilo fra vinter til sommer. Er det dumt? undrer leser. Dette svarer legen.

Norge | 31. mars

Regjeringen vil gjøre det vanskeligere å velge sjokolade og muffins

Folkehelse | Treningssenter | Kosthold

ANNONSE

Mest lest akkurat nå

1

Verden | For mindre enn 2 timer siden

Hun flyktet til Norge med sine seks barn. Hvorfor er hun nå tilbake nær fronten i Ukraina?

2

Politikk | I dag 17:53

NHO og Aps stortingsgruppe i ordkrig om hva som skjedde under bedriftsbesøk

3

Sport | I dag 18:54

«Ryktene om min død har vært sterkt overdrevet»

4

Verden | I dag 15:25

I fjor gjorde hun akkurat det Trump ville. Nå skal dommeren styre rettssaken hans.

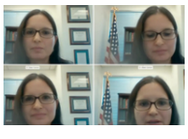

5

A-magasinet | For mindre enn 3 timer siden

KI fikser skolebarnas lekser og studentenes hjemmeeksamener. Kjøtta dum er den som tror det stopper med dette.

Tilbake til forsiden

Aftenposten

Sjefredaktør og adm. direktør: Trine Eilertsen
Nyhetsredaktør: Tone Tveøy Strøm-Gundersen
Politisk redaktør: Kjetil B. Alstadheim
Featureredaktør: Lillian Vambheim
Kulturredaktør: Cecilie Asker
Debattredaktør: Erik Tornes
Utviklingsredaktør: Eirik Hammersmark Winsnes
Redaktør avis og forlag: Audun Solberg

Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet. © Aftenposten. Aftenposten arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Aftenposten har ikke ansvar for innhold på eksterne nettsider som det lenkes til.

Aftenposten sentralbord: Tlf. 22 86 30 00 – Adresse: Akersgata 55, 0180 Oslo

Schibsted Aftenposten er en del av Schibsted. Schibsted er ansvarlig for dine data på denne siden. Les mer